

Egészség-hasznosság-mérés időalku módszerrel Magyarországon: szisztematikus irodalomáttekintés

Balázs Péter György^{1,2}, Brodszky Valentin¹, Rencz Fanni¹

¹ Budapesti Corvinus Egyetem, Egészségügyi Közgazdaságtan Tanszék, 1093 Fővám tér 8.

² Budapesti Corvinus Egyetem, Gazdálkodástani Doktori Iskola, 1093 Fővám tér 8.

Kapcsolat: balazspeter94@gmail.com

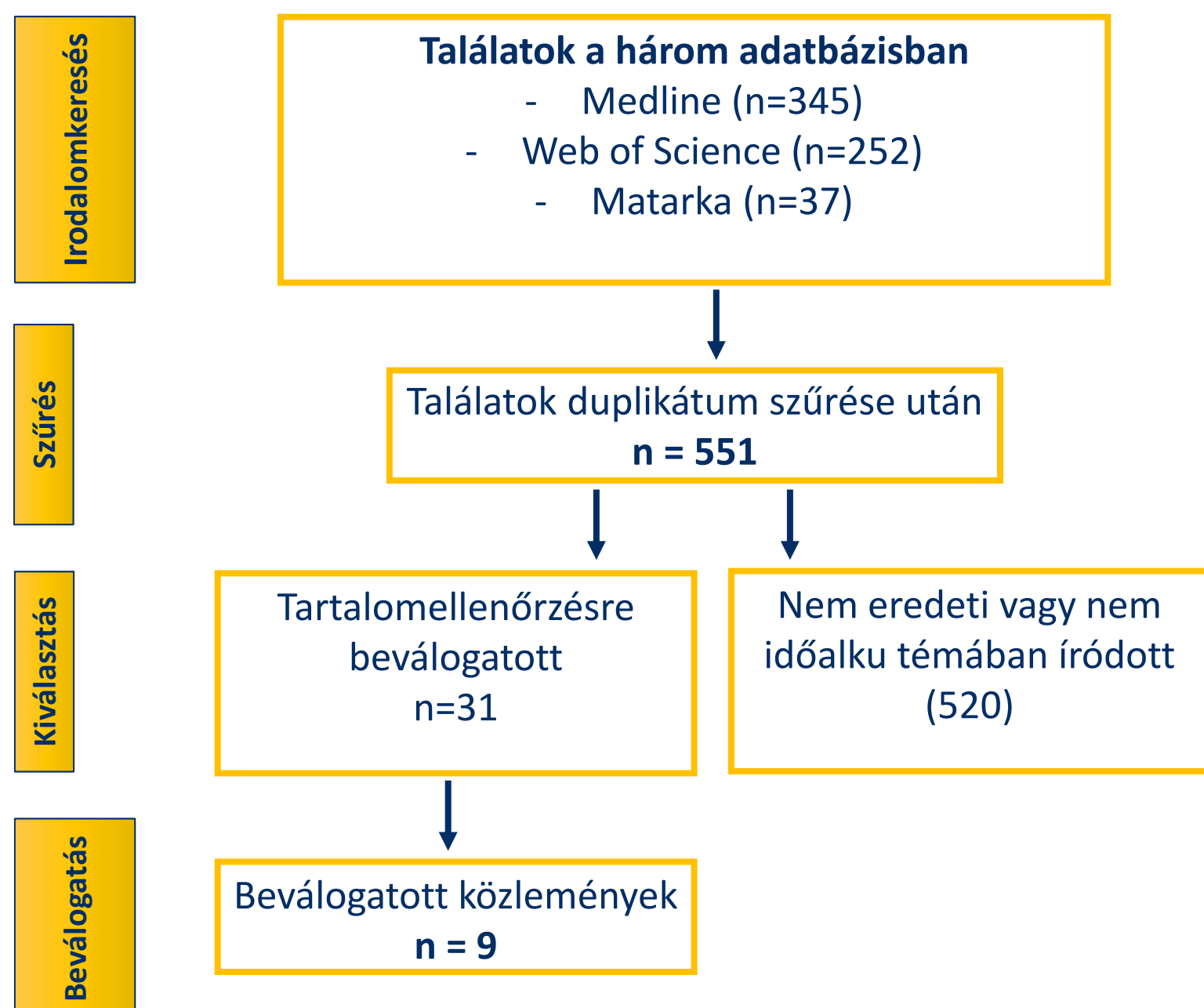
I Célkitűzés

Az időalku (time trade-off) egy nemzetközileg széleskörben alkalmazott életminőség- és egészség-hasznosság-mérési módszer. A hasznosságértékek az egészségügyi technológiák költséghatékonysági vizsgálatánál az életminőséggel-korrigált életév (QALY) mutatószám számítására használhatók. Célunk szisztematikus irodalmi áttekintés keretében összefoglalni és katalogizálni az időalku módszerrel mért hasznosságértékeket közlő publikációkat Magyarországon.

II Módszerek

2020 januárjában szisztematikus folyóiratkeresést végeztünk két nemzetközi (Medline, Web of Science) és egy hazai (Matura) elektronikus adatbázisban. Beválogatási kritériumaink a következők voltak: (1) eredeti közlemények, melyek (2) időalku módszerrel mértek hasznosságértéket, és (3) magyarországi mintán mért adatokat közöltek. A folyóiratkeresés során a *Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses* (PRISMA) irányelvet követtük. A „keresési szűrő” stratégiát követtük: a részletes kereséshez meghatároztuk a kulcsszavak logikai kapcsolatát és a stratégia folyamatát.

Minden beválogatott közleményből kigyűjtöttük a mintaelemszámot, a vizsgált populáció jellemzőit, a kutatásban használt időalku módszer jellemzőit, valamint a hasznosságeredményeket.

1. Ábra A szakirodalmi áttekintés folyamata

III Eredmények

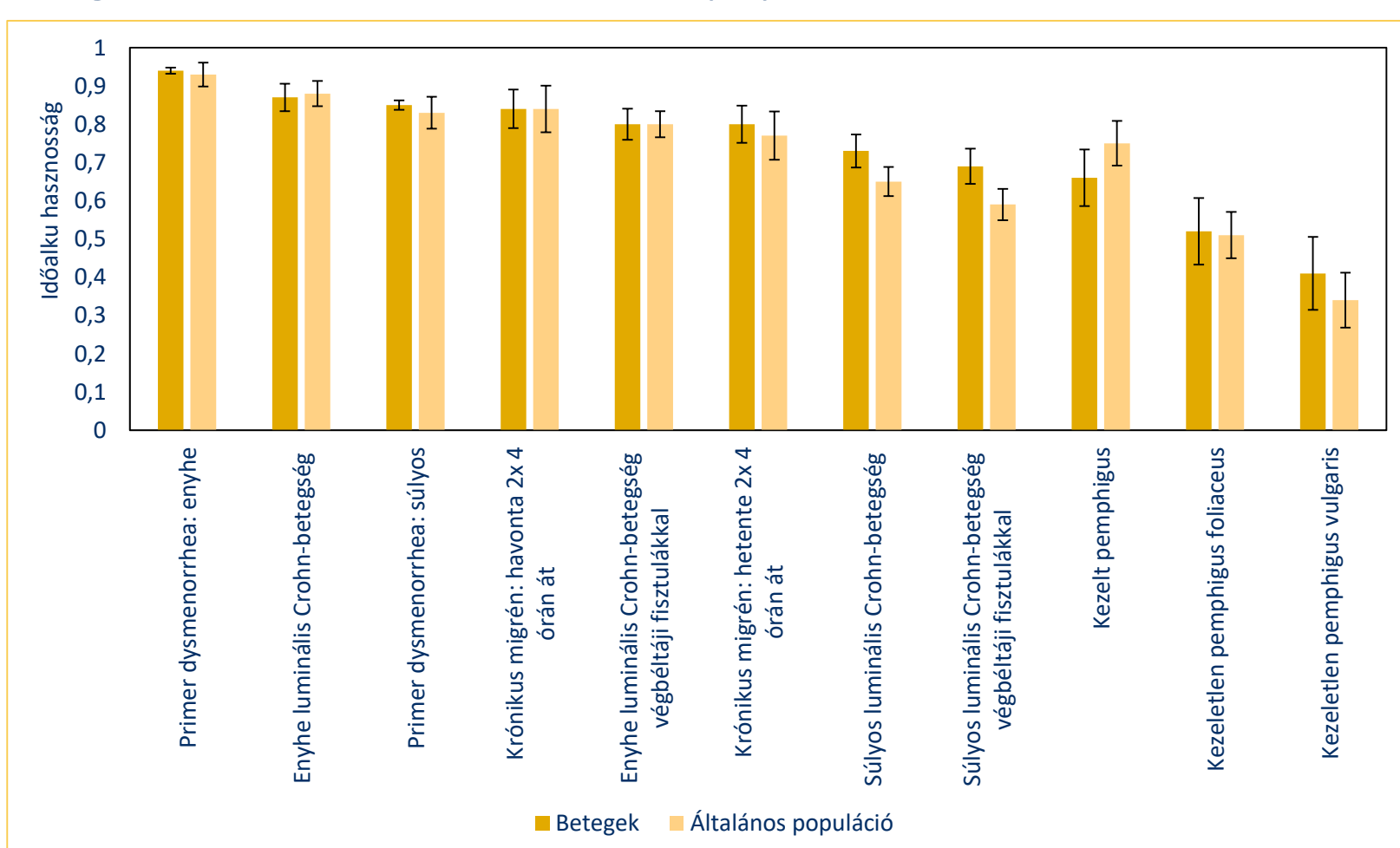
A három beválogatási kritériumnak kilenc publikáció felelt meg, amelyekben hét önálló kutatás eredményeit közölték. Az első időalku módszert tartalmazó hazai kutatás 2011-ben jelent meg, a legfrissebb publikáció pedig 2019-es. A vizsgálatok leginkább a krónikus betegségek két területére összpontosítottak, egyrészt olyan kórképekre, amelyek kezelésében az elmúlt két évtizedben hatékony, de magas költségű biológiai terápiák jelentek meg másrészt krónikus fájdalommal járó állapotokra.

A kutatások mindegyike keresztmetszeti vizsgálat volt, a résztvevők száma 108-tól 1996 fő között változott. Két kutatás az általános populáció, kettő különböző betegcsoportok, és három kutatás mind az általános populáció, mind pedig betegcsoportok egészségi állapotát értékelte.

Szerző/Év	Diagnózis	Mintaelem szám	Időalku módszer	Időtáv	Vizsgált egészségi állapot
Inotai és mtsai. 2011	Rheumatoid arthritis	168	egy válaszban az indifferencia pont	szubjektív várható élettartam	megtapasztalt
Rencz és mtsai. 2015	Krónikus migrén	180	egy válaszban az indifferencia pont	20 év + 80 éves kor	elképzelt
Rencz és mtsai. 2016	Pemphigus	108	összetett	10 év jobb a halálnál vagy 10+10 év rosszabb a halálnál	elképzelt
Hajdu és mtsai. 2019	Pemphigus	108	összetett	10 év jobb a halálnál vagy 10+10 év rosszabb a halálnál	elképzelt és megtapasztalt
Rencz és mtsai. 2016	Bőrgyógyászati Életminőség Indexszel leírt állapotok	308	hagyományos	10 év	elképzelt
Poór és mtsai. 2017	Psoriasis	238	hagyományos	10 év	elképzelt és megtapasztalt
Péntek és mtsai. 2017	Időskori makuladegeneráció	122	egy válaszban az indifferencia pont	szubjektív várható élettartam	megtapasztalt
Rencz és mtsai. 2017	Primer dysmenorrhea	1996	hagyományos	10 év	elképzelt
Rencz és mtsai. 2019	Crohn-betegség	206 beteg+221 ált. pop.	hagyományos	10 év	elképzelt és megtapasztalt

1. Táblázat Vizsgálati jellemzők az egyes időalku kutatásokban

Három kutatás használta a hagyományos időalku módszert, három a hagyományos időalku alternatív változatát (egy válaszos indifferencia pont) és egy kutatás összetett időalku módszerét. A leginkább használatos időtáv a standard 10 év (n=5), míg az alku folyamán feláldozható legkisebb időegység módusza 6 hónap (n=3) volt. A beválogatott hét kutatás összesen 23 egészségi állapot hasznosságát értékelte. A vizsgálatokban a hasznosságok átlaga 0,34 (kezeletlen pemphigus vulgaris) és 0,94 (enyhe primer dysmenorrhea) között mozgott, átlaguk: 0,74 (SD=0,14). Négy összehasonlítható krónikus betegség 11 elképzelt egészségi állapotából két-két esetben alacsonyabb volt vagy megegyezett, hét esetben pedig a betegcsoportok hasznossága magasabb volt, mint az általános populáció értéke.

2. Ábra Elképzelt egészségi állapotok hasznosságértékei betegcsoportok és az általános populáció körében

IV Következtetések

Egyre több krónikus betegségben elérhető a magyar társadalom preferenciáin alapuló egészség-hasznosságértékek. A hazai adatok segíthetik az egészségügyi technológiákkal kapcsolatos finanszírozói döntéshozatalt.